

7.10.2016

Vaihtoehtoisia rahankeräysten järjestämisen toimintamalleja

Rahankeräysten ja hyväntekeväisyystoiminnan sääntely ja valvonta vaihtelevat maittain. Lupa- ja valvontamekanismit poikkeavat toisistaan, eikä Euroopan unionissa ole yhtenäistä jäsenvaltioita velvoittavaa lainsäädäntöä rahankeräyksistä. Tyypillistä rahankeräys- ja muulle hyväntekeväisyystoiminnalle kuitenkin on, että toimintaa valvotaan jollakin tavoin, joko lupamenettelyn, ilmoitusmenettelyn, hyväksynnän, auktorisoinnin, erilaisten rajoitusten taikka verotuksen keinoin.

Rahankeräyslain uudistamistyölle asettaa reunaehdoja muun muassa The Financial Action Task Forcen (FATF) antamat suositukset terrorismin rahoituksen ja rahanpesun estämiseksi. FATF on OECD:n alainen riippumaton toimintaryhmä ja Suomi on toimintaryhmän jäsenenä sidottu sen antamiin suosituksiin.

Rahankeräyslain uudistamista pohtiva työryhmä toivoo kuulemistilaisuuteen osallistujilta näkemyksiä työryhmässä selvitettävänä oleviin vaihtoehtoisin rahankeräysten järjestämisen toimintamalleihin. Osallistujia pyydetään puheenvuoroissaan ottamaan huomioon myös esiselvityshankkeen tehtävänantoon kirjattu tavoite pitää kiinni epärehellisen toiminnan estämisestä rahankeräysten yhteydessä.

1) Lupamenettelyn säilyttäminen ja sujuvoittaminen

Tässä mallissa lupamenettelyyn ja jälkikäteiseen tilitysten tarkistamiseen perustuva järjestelmä säilytettäisiin. Rahankeräykset säilyisivät edelleen eräin poikkeuksin yleishyödyllisen toiminnan rahoitusmuotona. Lupamenettelyä voitaisiin sujuvoittaa lainsäädäntöuudistuksin sekä hallintomenettelyä kehittämällä esimerkiksi hakumenettelyä yksinkertaistamalla, keräystapoja ja keräysaluetta koskevan sääntelyn purulla ja keskittämällä lupamenettely yhdelle viranomaiselle.

Mahdollisia keskustelunaiheita: lupamenettelyn sujuvuus, keräysten luotettavuus, epärehellisen toiminnan estäminen.

2) Ilmoitusmenettelyyn siirtyminen ja lupamenettelystä luopuminen

2 a) Säilytetään yleishyödyllisyyden edellytys

Tässä mallissa luovuttaisiin lupamenettelystä. Rahankeräys voitaisiin aloittaa viranomaiselle tehtävän ilmoituksen jälkeen. Viranomaisen rekisteröisi ilmoituksen ja keräystä koskevat tiedot julkiseen rahankeräysrekisteriin. Rahankeräyksiä koskisi tilitysvelvollisuus. Keräystarkoitus pysyisi edelleen yleishyödyllisenä.

Mahdollisia keskustelunaiheita: hallinnollinen menettely, yleishyödyllisyyden selvittäminen, rahankeräysrekisteri, keräysten luotettavuus, epärehellisen toiminnan estäminen.

2 b) Luovutaan yleishyödyllisyyden edellytyksestä

Tämä malli olisi muutoin samanlainen kuin edellä selostettu malli mutta rahankeräys voitaisiin toimeenpanna mihin tahansa tarkoitukseen. Lailla voitaisiin mahdollisesti säätää kielletyistä rahankeräystarkoituksista, esimerkiksi kiellosta toimeenpanna hyvän tavan vastaisia rahankeräyksiä.

Mahdollisia keskustelunaiheita: hallinnollinen menettely, rahankeräystarkoitusten selvittäminen, lahjoittajan asema, vaikutusten arviointi ja seurausten ennakointi

7.10.2016

3) Järjestökentän itsesääntely

Malli perustuisi joko kokonaan alan omavalvontaan tai itsesääntelyllä voitaisiin vahvistaa ilmoitusmenettelyyn perustuvaa viranomaismenettelyä. Alan omavalvojana voisi toimia keskusjärjestö, joka valvoisi rahaa keräävien toimintaa. Rahankerääjät toimittaisivat tiedot keräyksistä keskusjärjestölle, joka voisi ylläpitää julkista rahankeräysrekisteriä ja julkaista varoituslistaa epäluotettavista keräyksistä tai kerääjistä.

Lisäksi alalla voisi toimisi järjestö, joka voisi ohjeistaa toimintaa ja laatisi rahankeräystoiminnassa noudatettavan eettiseen koodiston. Koodistoon sitoutuneet kerääjät olisivat oikeutettuja käyttämään esimerkiksi yhteistä tunnusta tai yksilöityä keräystilinumeroa, jonka perusteella lahjoittaja voisi varmistua keräyksen luotettavuudesta.

Mahdollisia keskustelunaiheita: lainsäädännön tarpeellisuus, kerääjien sitouttaminen, valvonnan järjestäminen ja tarkoitus, valvonnan ja ohjeistuksen sitovuus ja kattavuus, kerääjien oikeusturva, keräystoiminnan läpinäkyvyys, itsesääntelyn kustannukset ja maksajat.